

ЗАЛУУ КОММУНИСТ

БУРЯД УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй орган

№ 76 (11370)

1967 оной мартын 31, пятница

Сэн 2 мүнгэн

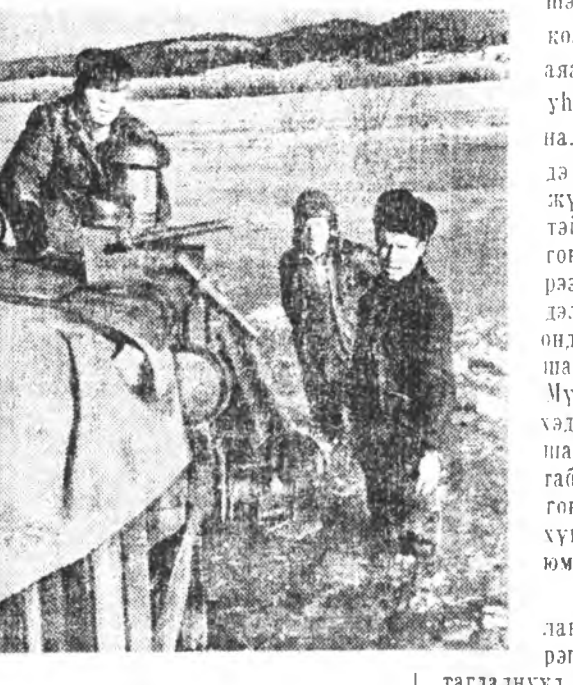
МАРТ 15 **ГАЗАР УНААХА** **МАЙ 15**

ЭЗЭМ ЖАВЬУСАЛГАТАЙ ҮЕ

НЭГЭШЬЕ ҮДЭР МИЯН АЛДАХАГҮЙ

МАРТЫН НҮҮД. Нарата дунгаан үзэрүүд. Таряалан, сабшалан, бэлшээрин сайан хууража, гол сорхонуд харьяажа заалба. Энэхэн үедь колхоз, совхозуудай дуговоудыг, цукруурашад, харагбагшад болон бусад хайрамай багашыг унаагдахгүй унагууриин хуваа, ханаабуудла болон болгохо, унагаа ерхэхөө, хурьнанэй эхээр хэрэгжээх үрил тарялан, сабшалан дээрээ нэг шүүжээ тарыха гэж оролоно. Шиндэхэй эгэ үзэрүүдэй гэблгэ.

Уралленин хүтэлбэрлэгшээ, мэрэгжэлтэ өх оролдогто гаргаана. Унагууриин системүүдэй эхний хаалта боолтонуд ашабариллагдажа дүүрэхэ дүтлөө. Ингээд лэ апрелин 10 багаар нугаг, ханаабуудээр унаа урлажа заалха юм. Тээд мүнөө хүртээр үндэй эсэс хүртээр Алас-Дунна зүгэй худөөтэй электржүүлэгшэд бариха байна.

Гектар унаагдага гектар бин гэлаан үзэрүүд. Таряалан, сабшалан, бэлшээрин сайан хууража, гол сорхонуд харьяажа заалба. Энэхэн үедь колхоз, совхозуудай дуговоудыг, цукруурашад, харагбагшад болон бусад хайрамай багашыг унаагдахгүй унагууриин хуваа, ханаабуудла болон болгохо, унагаа ерхэхөө, хурьнанэй эхээр хэрэгжээх үрил тарялан, сабшалан дээрээ нэг шүүжээ тарыха гэж оролоно. Шиндэхэй эгэ үзэрүүдэй гэблгэ.

гайгаар ажаллаһан хүнүүд лэ ойн байрай жэлдэ үндэр ургаса абажа шаалха байһанин мээржээ.

БЭЛЭДХЭЛ ТҮГЭСӨР УГТАНА

БЭШҮҮР. (Телефоноор абтаба). «Победа» колхоз хабарайнда тарилын хүдэлмэридэ байнаар бэлдээ. Байр шанартай үрнөөр дүүрэн хангандаа. «Онохойлский-4» гэжэ шанинсын 200 центнер үрнэн тэндэ абаашгаба.

Этэл өнөөхөн үедь Оронгийн унагууриин системүүдэй урвалленин хүтэлбэрлэгшэтэй уулзажа, ажахьнуудаарнь аяжа, хажбайһан ажалтай танилсагдаба. Энэ урвалленин харьцата ажахьнуудта 7382 гектар сабшалан, 1870 гектар таряалан, 900 гектар бэлшээр, бүхидөө 11020

ТҮСЭБНӨӨ ГАДУУР 505 ЦЕНТНЕР

ХЯАГТА. (Телефоноор абтаба). «Дружба» колхоз һү хаалаар кварталайгаа тусбэ үлүүдэн дүүргэжэ, өхө ажалта туйлаа. Энэ колхоз тусбэнь гадуур 505 центнер һү түрнөө худалдаа байла.

КПСС-эй ЦК-да ХӨӨРЭЛДӨӨН БОЛОБО

КПСС-эй ЦК-гай Генеральн секретарь Л. И. Брежнев Италийн Коммунист партия Генеральн секретарь Луиджи Лонгогой маршын 28-да хөөрөлдөө. КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев хөөрөлдөөнээ хабаалала.

КОММУНИЗМ БАЙГУУЛАГШЫН БЭБЭН АЛУУР ТУХАЙ ОРОЛДОЛГО

ВЦИСПС-эй ПЛЕНУМ

Промышленности, барилгын болон транспортын предпрятинуудай ажалалта медицина тухай бэлэмжэ үзүүлэгш, тэдэйнь бэбэн алуурье хамгаалгын хайжаруула талаар профсоюзна организацинуудай бэлүүдхэ зорилгоноуд ВЦИСПС-эй XII пленум дээрэ мартын 29-дэ зүбшэн хэлсэгэ дээ.

ЭЛЕКТРО-ДАМЖУУЛГЫН ШЭНЭ ЛИНИ

Волочаевка—Ил гэгэн электро-дамжуулгын лини барилгаа эхилээ. Ульбар домогто ороһон Волочаевка худөө ажахын болон индустриальна районой энергетическэ томо үзел боложа байна. Шэнэ линийн ашаалтагадаа үгтэхэдэ Волочаевка Хабаровскын теплоэлектростанцилаа тох абадаг болохо. Инскэ үрнэлтэ нугын совхозууд болон Кур-Урмийска ой тайгын леспромхозууд тээшэ энэ лини ойн жэлдэ алхалха байна.

ТУРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

«КАЗ-608-Г» ГЭЖЭ АШААНАЙ АВТОМОБИЛЬ

Шэнэ түхэлэй «КАЗ-608-Г» гэжэ ашаанай автомобиль заводто хэгдээн туршалгыг хайнаар тээсжэ гараа. «КАЗ-608» гэжэ автотягач түхэлтэйгөөр энэ автомобиль Кутаисска Орджоникидзин нэрэмжэтэ автотягодто байгуулагдаа гээд ТАСС-аи корреспондент мэдээснэ.

ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГЫН ФОНДУД

Алма-Атын областин Панфиловска районой «40 лет Октября» колхоздо өлүүрье хамгаалгын фонд байгуулагдаа. Тус ажахы үнрөөршэ жэлдэ таба хахад үүдэтэй миллион түхэрөгтэй олоо оруулаһан байна. Тэрэнэй нилдээ өхө бүрнэй өөрин амарталын байшангай гаргашада, санаториундайд түгтөхөнүүдта, туристна аяншалгануудта гаргашагдаана. Худөө ажахын артелини зуу шаху гүшүүн нөдөндө жэлдэ Крымск алууржүүлгын газаруудта амараа. Ажал ветеранууд болон колхозой эрхмн хүдэлмэрилэгшэдтэ күрортодо олохо түгтөхөнүүд түлөөлөгшүүгөөр үгтэдгэ.

ТАСС-ай фотохроника.

«БАЛХИ ШУУРГАТА НУГА»

Казахстанай урда талын хубдхай Алаколь нуур шадарай гүбэилг газары «Балхи шуургата нуга» гэжэ нэрлэдг. Эндэ Джунгарска суута үүдэнэй аманд, Хойто Тянь-Шанин хубээнүүдэй хүтэлүүд дээгүүр хэдэн сүүдхын турша соо удаа дараалан хуэстэ Балхи шуургата боложол байдаг юм. Энэ шуурганай үлээсын турганин часай 100 үүдтэй километр болодог. Эдэ һадхи шуурганай замые хахаа зорилгоор хажта гайтан газарууд ой молонуд тариха гээд ТАСС-аи корреспондент Ашабалдаа мэдээснэ. В. И. Ленинэй Каракумска канална, Хауэ-Ханска сөөрмөөһөн унан ишэ дамжуулагдахаар хараалдагдаһан.

Баруун Германин правительствын аюултай хараа шэглэл

ГДР-эй посольство

МОСКВА, мартын 29. (ТАСС-ай корр.). Үнөө ханаха, шана ёһоний найзимые бэрэгжээ политика жагсаалгын хэрэгсэлээр Баруун Германияда төсөөлдөн байдал тусаа совет хэблээтэй, радио болон телевизоний түлөөлэгшэдэ зоһроолон, Германияд Демократиче

Дэлхэйн коммунист хүдэлөөндөйл өршөн байдалта, тэрэнэй зурлыг нэгтгээр жагсааха хэмжээнүүдта хамаатэй хэдэн олон асуудалтуудтар, таршадан мүнөөнэй үрсэлүүдэн байдалай шуухал түгтүүлүүдээр хөөрөлдөөнэй үедэ өнөөдөр наамажуулаа мэдээсэ.

Газ хэрэгжээдэ Ташкентин ГРЭС-эй барилдажа дүүрэхэдэ 2 миллион шаху киловатт хүсэртэй болохо юм. 5-дахы турбогенераторын промышленна дааваря дүүргэжэ эхилээ.

Эндэхь барилгад ойн байрай жэлдэ үнөө хоёр энерго-блок ашаалдажа оруулаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зургаадахы турбогенератор хабсаргагдажа байна.

Мүнөө жэлдэ санаториундайд түгтөхөнүүдэ абахын, харин ороноудта туристна аяншалгын үндэһэ хэдэн тулада 36 мянган түхэринг нологдоо гээд колхозой турүүлгшэ, Социалистик Акалай Герой Н. Н. Головацкий ТАСС-аи корреспонденттэ хэлэ. Худөө ажахын артелини олон гүшүүд Кавказда, Казахстанай өлүүржүүлгын газаруудта мүнөө амарна.

ТЕДЖЕНСКЭ ШЭНЭ ГАЗАРЫН ХЛОПОР

Тедженскэ оазис ярин утаната хлопкор уруулаагшэ томьёон болохо байна. Туркменистон газар эсхэмжэлгын комиссэ экспедици энэ районон эрхэмдэхэ генеральна схемые хараалан зохионо. Эндэ шэнэ газар дээрэ дүшэн совхоз 1930 он хүртээр байгуулагдахаар хараалдагдаа гээд ТАСС-аи корреспондент Ашабалдаа мэдээснэ. В. И. Ленинэй Каракумска канална, Хауэ-Ханска сөөрмөөһөн унан ишэ дамжуулагдахаар хараалдагдаһан.

АВТОНОМИТО БУРЯД ОРОНОЙ МҮНДЭЛХЭДЭ...

1918 оной ноябрин 7-до Октябрин Агуухэ социалист революциин нэгэ жалэй ойи найндэртэ Улаан тэжэй дээрэ В. И. Ленин үгэ хэлэжэ байна.

РОССИН АРАДУДАЙ ЭРХЭ СҮЛӨӨГЭЙ ДЕКЛАРАЦИ

Дарлалтаа сүлөөрүүлхэ гэжэн нинтэ туг доро хүдэлмэршэд ба таряашадан Октябрин революци ажилтон юм.

Помещикуудай засагаа тариашад сүлөөлгөдө, юуб гэхэдэ, саашадаа помещикуудай газар эзэрхэхэ эрхөн болуулагдаа. Хаанта засагай генералуудай засагаа солдадууд болон матросууд сүлөөлгөдө, юуб гэхэдэ, саашадаа генералууд капиталистуудай дарлалтааа хүдэлмэршэд сүлөөлгөдө, юуб гэхэдэ, саашадаа заводууд болон фабрикууд тушаа хүдэлмэршэдэй хиналта тогтооглобо. Харата муухай дарлалтааа сөити шадбартай бүхэ юумэнууд сүлөөлгөдө.

Арадуудые бэс бэздэн эсэргүүсүүлгын бузар муухай политика бэсүүлдэгэ бусалта байхагүй, байхашы ёһогүй. Мүнөө тэрэ политика хадаа Россиян арадуудай һийн дураараа, үнэн сэхэ нэгэдэлгын политикаар нэлэгдэхэ ёһотой.

Империализмын үедэ, февральска революциин һүүлээр кадетскэ буржуазин гартэ засаг турын оромсоор, арадуудые бэс бэздэн эсэргүүсүүлгын политика хадаа Россиян арадуудта аймхайгаар этигэн ядаха политикаар, арадуудай «эрхэ сүлөө», «адли тэгш эрхэ» гэгэн худал хуурмаг мэдүүлгэнүүдэй халхалагдан, зэмэлэгын, хар мэхэтэ политикаар нэлэгдэһэн Нимэ политикын үрэн мэдэжэ ха юм даа: үндэнэ яһатанай хоорондох хёмороо улам нүжэрөөхэ,

бэс бэздэ эгигэхэгүй ябадал түрүүлхэ. Бэс бэздэ эгигэхэгүй, худал хуурмаг зэмэлэгын, хара мэхэтэ политика эсэсэн болуулагдаха ёһотой. Саашадаа энэ политика Россиян арадуудай бэс бэздэ хүсэдөөр этигэхэ, зүб, үнэн сэхэ политикаар нэлэгдэхэ ёһотой.

Эдэ сүздэнүүдэй дура хүсэлгэ бэсүүлдэн, Арадай Комиссариадай Совет хадаа Россиян үндэһэн яһатан тухай асуудалар нимэ баримтануудые гол болон хэрэгтэ гэгжэ шидэжэ.

Соведуудэй нэгэдэлгын сүздэ нимэ ушар баримтын үндэнээр эрхэ сүлөөтэйгөөр бэс даанхай болохо гүшээ Россиян арадуудай эрхые гүнхалгалан байгаа.

Байгша оной октябрь барада болон Соведуудэй хоёрдох сүздэ Россиян арадуудай энэ эрхые бүри тодорхойлоор, эрид шуудаар багалан лаблан байгаа.

3 Ямар нэгэн үндэнэ яһатан үндэнэ яһатан болон шажан мургуудэй талаар али бүхэ хизаарлагануудые болуулаха.

4 Россиян газар дээрэ һулан бага үндэнэ яһатаные, үсөөхөн бүлэг үндэнэ яһатаные эрхэ сүлөөтэйгөөр хүгжөөхэ.

ДОКУМЕНТНУУД ХӨӨРЭНЭ:

«МОНГОЛ-БУРЯДАЙ АВТОНОМИТО ОБЛАСТЬ ТУХАЙ» ВЦИК-ЭЙ ТОГТООЛ

1922 оной январин 9. Бүхэроссин Центральна Гүйсэхдэхэ Комитетэд тогтообо: 1. Сибирской зүгһөө, мүн Буряад-Монгол үндэнэ яһатанай түлөөлгөшэдэй зүгһөө хэлсэн хэлтэй ёһоор тодорхойлодон хизээр Буряад-Монгол Автономито область байгуулаха. Областыдо аймагууд орохо: 1) Түхэнэй—центрын Түхэн тосхон; 2) Эгирд-Булгадай—центрын Олын тосхон; 3) Бохоной—центрын Боохон тосхон; 4) Алайрай—центрын Кутулки тосхон; 5) Сэлэнгын—центрын Селенгиск тосхон. 6) Монгол-Бурядай Автономито областин Советтэй 1 сүздэн зарлагатар энэ областьдо бүхэ түр ревкомой мэдэлдэ байха. Энэ ревкомой городто сэг зуура байхаар тодорхойлодо. 7) Монгол-Бурядай Автономито областин Советүүдэй сүздэ областин гүйсэхдэхэ комитетдэ нунгаха, тэрэндэ губерниин гүйсэхдэхэ комитетдэй эрхэ олгодохо.

ДВР-гэй КОНСТИТУЦИНАА

Буряад-Монголой үндэнэ яһатанай автономии Амаглалта: 1921 оной апрелин 27-до ДВР-гэй эмхидхэлгын суглаагаар конституци баталан абтанхай. ДВР-гэй Буряад-Монголой автономито областдо Агын, Баргажанай, Хорнин, Сүхын аймагууд оруулагдаба.

Буряад-Монголой АССР тухай ВЦИК-эй Президиумэй тогтоол

1923 оной майн 30. Сибирин ба Алас-Дурна зүгэй Буряад-Монголой автономито областнуудые Вэрхэудинск город центргэйгэр нэгэ нинтэ Буряад-Монголой Автономито Совет Социалист республика болон нэгэдүүлхэ гэжэ ВЦИК-гэй Президиум тогтообо. Сибиреной, Дальревномой, мүн Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй буряад-монгол зоной автономито областнуудай түлөөлгөшэдөө бүридэн тухай комиссида Национальностнуудай хэрэгые эрхилхэ Арадай комиссаридадэй түлөөлгөшын Ударидалга доро байгуулагдаба. Хизлэн 1923 оной августын 1-һээ оройтонгуй ВЦИК-эй батламжада табигдаха ёһотой.

РЕСПУБЛИКЫН АРАД ЗОНДО

Ихэл буряад-монголшууд, хүдэлмэршэд, тариашад! Хүдэлмэршэд, тариашад, хасагуудай мүн улаан арминикидай депутатуудай Советэй Бүхэроссин Центральна Гүйсэхдэхэ Комитетдэй 1923 оной майн 30-ной тогтоолой ёһоор, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй мүн аминда байһан Буряад-Монголой автономито областнуудта Буряад-Монголой Автономито Совет Социалист Республика байгуулагдаба.

1. Наркомнациин дэргэдэхэ Национальностнуудай Советэй хүдэлмэри найжаруулаха, тигээд СНК-гэй ойрын нэгэ заседани дээрэ энэ хүдэлмэри тухай элчлэхэ шагнаха.

МАНДАТНА КОМИССИИН ЭЛИДХЭЛХЭ

...Сүздэ шидхэлэ зуутай 159 делегат хабадана гэжэ мандатна комиссин түрүүлгэһэ нүхэр Очиров элидхэб. Эдэ делегалууд нимээр хубаарна гэбэл: 147 бүтэйшүүл, 12 эхэнэр; наһанайнгаа талаар —18-һаа 25 хүрэтэр 39 хүн, 26-һаа 40 хүрэтэр —99 хүн, 41-һээ 60 хүрэтэр 21 хүн; үндэнэ яһанайнгаа талаар буряад—65, ород—76, украин—7, еврей—1, чуваш—1; партианалаар: коммунистууд—95, РКП-гэй гэгшүүдэ кандидатлууд—13, партианашы хунууд—51; өөрөөр зөөшын талаар:

РЕВКОМОЙ ЭЛИДХЭЛЭЭР АБТААН РЕЗОЛЮЦИ

Унгарһан үе соо Ревкомой бэсүүлдэн хэмжээ ябуулануу тухай элидхэл шагнаа, Бурядай республикын Советүүдэй нэгэдэлгын сүздэ нигэжэ тэмдэглэнэ: 1. Гурбан областнуудые нэгэдүүлэн республика болгохо талаар, энэнтэй хамта районнууд болгон хубааха, захиргаанай бүхэ зургаануудые хубилгахэ, нунгалтын кампан унгаргахэ талаар тоосоо үе соо айхатар сэхэ амхидхалэй хүдэлмэри хэргэлэн байна. Энэ хизаар орондо наһан Совет засагай тогтоолодон халһан Ревкомой зүгһөө үүсхэл өрөлдөг гартыха, болгоомжотойгөөр политическэ хара шугама ябуулха хэрэгтэй болодонон байна.

Забайкалин хүдэлмэришэд, хасагууд, тариашад ба бурядуудта Забайкалин революционно хасагуудай 1-дэхэ дивизиин хандалгаһаа

...Соведуудтэй засагы хамтадаа бэсүүлдхэтынэй, өөһэднүүгөө, мүн ажалшадтай хуби заяас хамтадаа шидхэлхэтынэй хүдэлмэришэд, тариашад тааната дурадхана. Пролетариадтай, ажалшы тариашадтай хамта Советүүдээр дамжуулан ерэдүйнүүгөө хуби заяас зохиёго. Таанар капиталистуудтай бэшэ, харин эдэнтэй нэгэ замтай байнат, капиталистуудые дэмжэхэ гэжэ уриалдаг бүхэ хүнүүдтэ нимэ харюу үгэгты: «Бүхэ засаг түрые хүдэлмэришэн, тариашан ба хасагуудай депутатуудай Советүүдэй мэдэлдэ оруулаха».

1917 он. ШЭТЭ. Улаан гварди.

(СССР-эй гүрэнэй революциин музей). ТАСС-ай фотохренико. (Бурядай АССР-эй Гүрэнэй түбэй архивай фондоо).

КАВАНСК ТОСХОНОН АРБА ЭЛДЭДЭГ ПРЕДПРИЯТИНУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗАН ГЭШҮҮДЭЙ СУГ ЛААНАЙ ПРОТОКОЛЮО.

1918 оной январин 16. ...Хүдэлмэришэн, тариашан депутатуудай Советдэ эмхидхэхэ тухай нигэжэ тогтообо: Советдэ эмхидхэхэ байгаа Каванск тосхойн солдат нүхэдтэ тулалха, Советдэ эмхидхэхэ талаар тэдэнтэй хамта ябуулга хэхэ.

